

Hollænderne på Amager

Foredrag i Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn 12. November 2025

Henning Sørensen

- Bibliotekar og arkivar siden 1986
- Ansat ved arkiverne i Albertslund, Brøndby og Dragør samt Museum Amager (1988-2025)
- Formand for Sammenslutningen af Lokalarkiver
- Stifter af Amagerlands Historiske Selskab
- Redaktør for websiden www.hovedstadshistorie.dk
- Bor på Amager

Amager

500 års hollænderhistorie

**Amagemuseet og den historiske
forbindelse med Holland**

**Amager Museum en de
historische band met Nederland**

Koningin Beatrix en prins Claus bezochten in 1971 Store Magleby.

FOTO MUSEUM AMAGER/HISTORICAL ARCHIVES DRAGER

Bezoek van Beatrix tot Store Magleby in 1971.

FOTO MUSEUM AMAGER/HISTORICAL ARCHIVES DRAGER

De Deense koningin Margrethe en prinses Beatrix vieren dat het vijfde honderd

jaar geleden is dat Nederlanders zich vestigden in Store Magleby.

FOTO EPA

De kleding die Waterlandse boeren meebrachten naar Denemarken wordt bij speciale gelegenheden gedragen. FOTO MUSEUM AMAGER/HISTORICAL ARCHIVES DRAGER

HISTORIE Een Waterlandse boerenenclave op een Deens eiland

Koningin van Denemarken was dol op Edammer kaas

In het Deense dorpje Store Magleby staat een boerderij met de naam Hollændergaard. Het is niet ver van een indoor sportcomplex dat Hollænderhallen heet en er vlakbij staat restaurant Hollænderhuset. Even verderop ligt een rustige straat met fraaie huizen en grote tuinen: de Hollændervej. Het zijn tastbare herinneringen aan boeren uit Broek in Waterland en Marken die 500 jaar geleden naar Denemarken emigreerden, naar verluidt op aandringen van de koningin van dat land, die dol was op Edammer kaas.

Johan Moes
@johanmoes.nl

Marken/Broek in Waterland ■ Store Magleby ligt op het eiland Amager, waar ook een deel van hoofdstad Kopenhagen ligt en dat tot op de dag van vandaag 'de groenteschuur van Denemarken' wordt genoemd. Die bijnaam dankt het mede aan een aantal boeren uit de regio's Waterland en West-Friesland, die zich er zo'n 500 jaar geleden vestigden. In 1515 zouden al de eerste boeren uit deze regio naar het Deense eiland zijn

vertrokken", zegt Margreet Lenstra van het Waterlands Archief, die zich de laatste tijd in het onderzoek heeft verdiept. "Maar de emigratie kwam pas goed op gang na een officiële uitnodiging aan de boeren van koning Christiaan II van Denemarken in 1521. Volgens de overlevering haalde hij 24 gezinnen uit Waterland en West-Friesland naar Amager, voornamelijk afkomstig uit Marken, Broek in Waterland, Monnickendam en Volendam."

Boeren

Lenstra houdt een slag om de arm ten aanzien van het exacte hoe en

waarom van de boerenkolonieverhuizing naar het Deense eiland. "Het is niet zo'n heel bekend verhaal. Er is in het verleden wel onderzoek naar gedaan, ook wel met een wetenschappelijke basis, maar bevindingen daaruit worden door anderen ook weer bestreden. Voor ons als Waterlands Archief is het een lastige periode om te onderzoeken: ik heb tot nu toe geen oorspronkelijke bronnen uit de zestiende eeuw kunnen vinden die hier gewag van maken en in de oude stadsarchieven van Purmerend, Edam en Monnickendam zijn hierover geen documenten uit die tijd bewaard

gebleven." "Maar van de bronnen die er wel zijn, weten we dat Nederlandse boeren in die tijd heel goed stonden aangeschreven vanwege hun kennis van de landbouw, de technieken die ze gebruikten en ze werden beschouwd als hande werkers. De Deense boeren werden als lui bestempeld en die vond men kennelijk niet goed genoeg. Er werd wel degelijk geboerd door Deense boeren, ook in het gebied waar de Nederlanders zich vestigden, maar in bronnen valt te lezen dat de Denen gewoon van hun plek werden verdreven."

"Het was politiek onrustig in de Nederlanden en boeren hadden het hier niet makkelijk, denk ik. In Denemarken kregen ze land en van koning Christiaan kregen ze dezelfde rechten als ze hier hadden gehad. Zo gold van 1521 tot 1818 het Nederlandse rechts- en bestuursstelsel in Store Magleby, dat toen Hollænderdorp heette, oftewel het Hollænderboersdorp. Er was een eigen kerk met een Hollandse predikant. Nog lang klonken in de dagelijkse

taal Hollandse dialecten door, en bleven allerlei Hollandse gewoonten en tradities in zwang, waaronder het dragen van de klederdracht. Tegenwoordig zijn er op Amager nog steeds herinneringen aan de Hollandse boeren van toen, in bijvoorbeeld familie- en persoonsnamen en geografische namen. Maar ook het kruissteekbordwerk, dat overeenkomsten vertoont met dat van Marken."

Lenstra schreef voor deze krant in 2007 al eens een artikel over de Waterlandse enclave op het eiland Amager, dat in de Hollandse volksmond Amak genoemd werd. Daarin ging ze uitvoerig in op geografische en persoonsnamen die nog herinneren aan de Hollandse boeren daar. Zo komen familienamen als Jans, Jansen en Buur, oorspronkelijk Boer, er nog steeds voor en zijn ook voornamen als Marcus (Maarrij), Trein, Neel, Leise (wellicht van Lijsbet), Dirch, Cornelis en Crilles (Krelis) te herkennen naar Hollandse voorouders. "In de stad Drager zijn intussen Nederlandse straatnamen verdwenen maar soms

Beatrix toen ze nog koningin was op bezoek in Store Magleby in Denemarken in 1971.

FOTO MUSEUM AMAGER/HISTORICAL ARCHIVES DRAGER

Illustratie uit 1747 van de Hollandse klederdracht in Denemarken, die gelijkenissen vertoont met de Marker dracht. FOTO MUSEUM AMAGER/HISTORICAL ARCHIVES DRAGER

geen wel herkenbaar in bijvoorbeeld 'Neels Torv', oftewel Neels Markt. Neel was weliswaar een Deense dame, maar wel met de Nederlandse voorouders", aldus Lenstra.

Kaas

Blijft de vraag waarom destijds juist boeren uit deze regio gevraagd werden naar Denemarken

te komen. Waarom niet ook boeren uit bijvoorbeeld Zeeland, Brabant en Friesland? Over het antwoord daarop zijn verschillende theorieën in omloop, waarvan er één handig terugkeert in verschillende bronnen. Het Waterlands Archief citeert op zijn website de Purmerender historicus Gijbertus van Sandwijk, die in 1839 de 'kronijk-

deed. Deze nieuwe bewoners zouden vele voorrechten genieten, mits zij daar Edammer kaas en boter maakten en daarvan het hof voorzagen. Opmerkelijk is het, dat afschoon er meer dan drie eeuwen verlopen zijn, de zeden en gewoonten onzer voor vaders nog in hun nagelacht kenbaar zijn: zelfs de kleding, die in ons land alleen op Marken is bewaard gebleven, vindt men nog daar, en het gooien van de kat uit de ton, lokt nog heden ten dage (1839) de bewoners van Kopenhagen dwijls naar Amak toe."

Dat koningin Elisabeth eigenlijk de aanstichtster was van de volksverhuizing is ook terug te lezen in de voorloper van deze krant, De Waterlander, die in 1937 verslag deed van een tripje van nazaten van de emigranten aan de regio Waterland. Volgens de verslaggever bestond het reisgezelschap uit nakomelingen van in totaal ongeveer twintig gezinnen, tellend 88 leden, die zich ruim 400 jaar eerder naar Denemarken hebben begeven.

"De meesten van die kolonisten kwamen uit Broek in Waterland en van Marken. Enkel hadden in Volendam gewoond, terwijl één familie uit Monnickendam kwam. Mogen wij het verhalen daaromtrent geloven, dan vond deze verhuizing op grote schaal plaats om... koningin Elisabeth van Denemarken, de zuster van den machtigen Karel V, van kaas, boter en eieren te voorzien!"

Aan het begin van de negentiende eeuw kwam er een einde aan de privileges en het zelfbestuur van de Hollanders op Amager. In 1817 overleed de laatste schout Dirch Cornelissen en een paar jaar later werd het eigen rechtstreeks afge-schaff. Hoewel nog veel namen herinneren aan de Hollanders, zijn er geen gebouwen meer uit die tijd van de emigratie. Volgens schattingen nog altijd ongeveer een kwart van de bevolking van Amager van Nederlandse afkomst.

Koninklijk huis

De herinneringen aan de emigratie worden levend gehouden door het Waterlands Archief, dat contact onderhoudt met archivaris Henning Sørensen van Museum Amager/Historical Archives Drager, dat ook aandacht besteedt aan de emigratie. Maar ook het koninklijk huis laat zich daarbij niet onbetuigd. Prinses Beatrix bracht vrijdag, samen met de Deense koningin Margarethe, een bezoek aan Amager om stil te staan bij het feit dat de Waterlandse boeren zich er 500 jaar geleden vestigden. In 1971 bezochten Beatrix en prins Claus het eiland ook al eens. In 1922 bezocht koningin Wilhelmina het dorp Store Magleby tijdens een staatsbezoek in Denemarken.

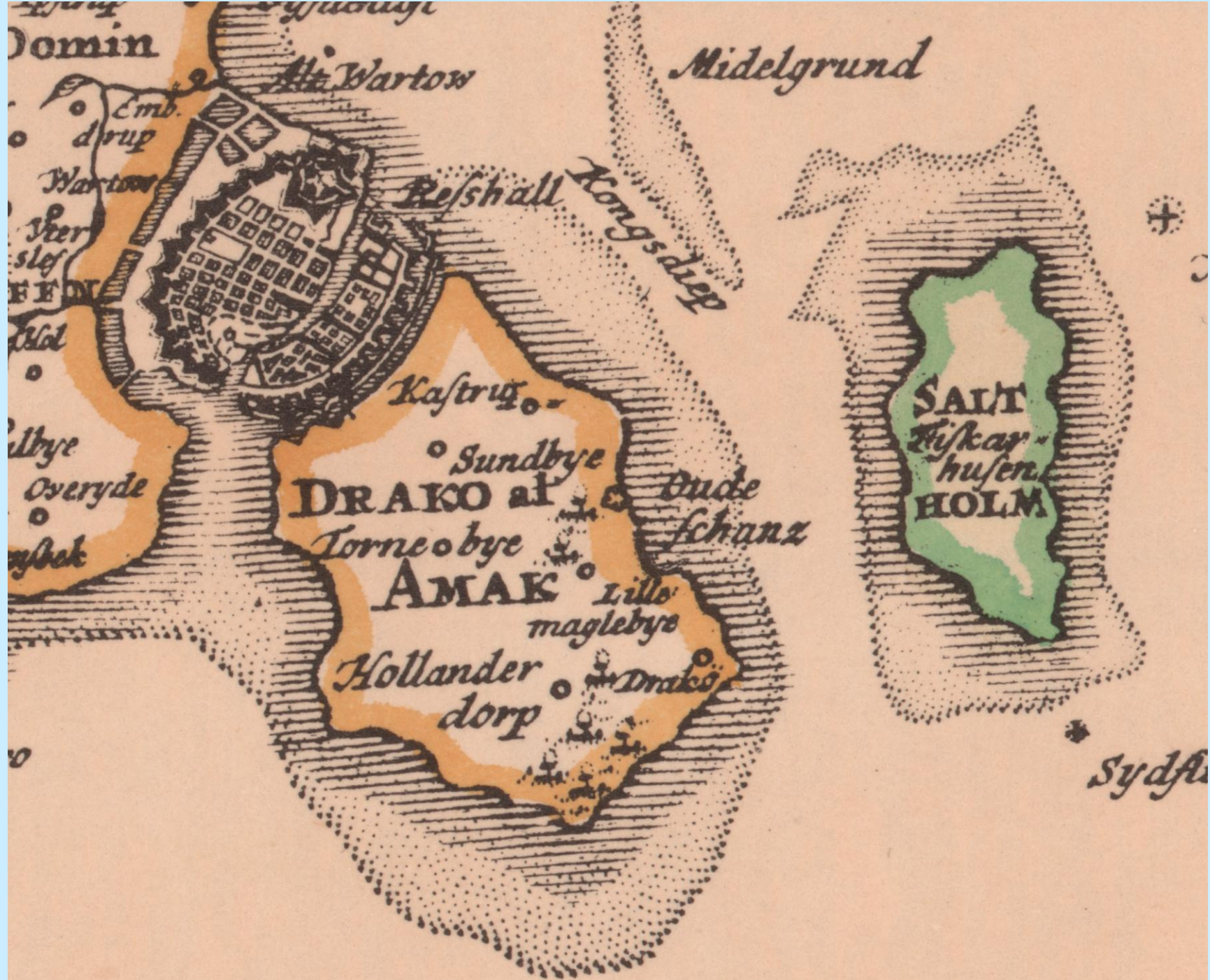
LEARN THE DIFFERENCE!

HOLLAND

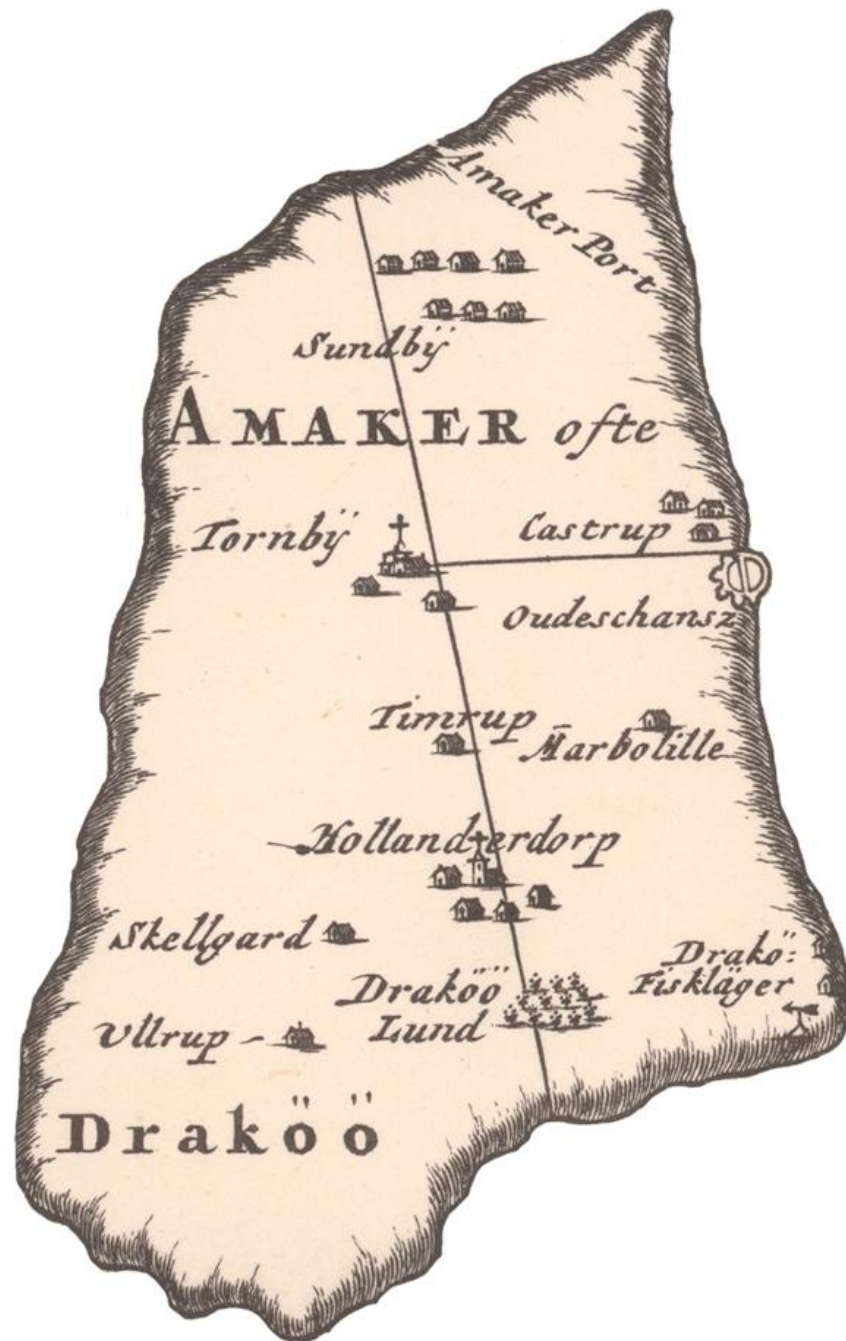

NETHERLANDS

Amagernes Klædning

Mand og
Kone

Karl og
Pige

Sp. 789

MICHEL SITTOW c. 1469-1528
Christian II

Ghedarnte en opderinghe van dese onder beschreuen eyslanden, als men
daer beneffens heen zeylt con myl ofte twee va v. legghende —
Amelandt.

Aldus verthoont hem Texel, als't Oost te Noorden
van v. es drie mijlen.

Naerden. Aldus verthoont hem Huisf duynen alst Oost
Lijnde Oost vā v. drie mylen.

Aldus verthoont hem t'Ooch alst dwars van v. leijt
twe mijlen.

Aldus verthoont hem Camperduijn en Egmont op Zee
alsinen daer beneffens zeeft.

Cum Privilegio ad decennarium

Befchrijvinge vande vermaerde ſtroemen, Tſolie
ende Tmaerſdiep, opſtreckende Inde Zuydee-
Zee voer by Enchuſſen tot Amſtelredam, met
alle de ſancten placent en ondiepte op de ſelve ſtroemen
gheleggen.

*Honestis ac præstan-
tibus Viris, Senatui Po-
puloq; Enchusiano
Lucas Ios Aurigarus*

Spaensche mylen tot 17 $\frac{1}{2}$ in een graadt.
Duytsche mylen tot 15 in een graadt.

Iohannes a Doctrina. f

De profectione villarum
• scribitur per. Hinc dicitur
1519

De profectione villarum territorii Cibitatis formensis Hinc dicitur.

Anno M. CCC. XIX multa villarum territorii Cibitatis
fundus itaq aliqui nunc profecti sunt in dant
habundanti gratia et admissio magistri et hinc dicitur
Cibitatis formensis in scribitur itaq dant dicitur
in nunc scribitur hinc dicitur quod dicitur
villarum parvitas dicitur et dicitur scribitur et dicitur et
quia itaq dicitur scribitur nunc scribitur dicitur dicitur
dicitur

Amager-Registret

(Register van Amack)

*Navnelister
fra Christian II's tid
vedrørende
den nederlandske amagerkoloni*

ved
Mogens Strunge

Op grose Mackelbw

Lwcas	- Janss
Cornelis	- Wytss
Johan	- Janss
Jacob	- Janss
Gherreyt	- Classs
Folkart	- Martss
Lambert	- Pieterss
Claes	- Thoemess
Johan	(hest ontfanget ijc marck)

Fimis

Albert	- Dirrickss
Dirick	- Dirrickss
Lyeffert	- Lwtghins
Haeyke	- Pieterss
Jacob	- Janss
Johan	- Pieterss
Pieter	- Arentzen
Pieter	- Pieters
Cornelius	- Claesss
Johan	- Hayes
Renn	- Wyllomss
Frerick	- Heyniss
Jacop	- Dirrixss
Johan	- Wowterss
Claes	- Wowterss

I Store Magleby

Lucas	- Jansen
Cornelius	- Wytss
Jan	- Jansen
Jacob	- Jansen
Gerdt	- Claesen
Folkert	- Martensen
Lambert	- Petersen
Claes	- Thønnesen
Jan	(har modtaget 700 Mark)

Fimis

Albert	- Dirchsen
Dirck	- Dircksen
Leifert	- Lütghens
Harcke	- Petersen
Jacob	- Jansen
Jan	- Petersen
Peter	- Arentzen
Peter	- Petersen
Cornelius	- Claesen
Jan	- Harckesen
Reier	- Willumsen
Frederik	- Heimes
Jacob	- Dircksen
Jan	- Wolters
Claes	- Wolters

FRIDERICVS CHRISTIANVS FILIVS DANIAE
ET NORVEGIAE REX DVX SLESVIG ET HOLSTE-
TIAE

Kong Frederik I.
1471 - 1533.
Gammel Kopl.

925

A historical map on aged paper showing a coastal area. A red line, likely a coastline or a major road, runs diagonally from the top left towards the bottom right. To the left of this line, there are several small black squares representing buildings, some of which are grouped together. A yellow line runs parallel to the red line on the left side. The text 'Storemagleby.' is written in a large, black, serif font at the top right. Below it, the word 'eller' is written in a smaller, black, serif font. Further down, the word 'Skolen' is written in a black, cursive font. At the bottom, the text 'Hollænder byen.' is written in a large, black, serif font. Below this, the word 'Ma' is written in a black, cursive font, and 'rienlyst' is written in a black, cursive font. A vertical black line runs down the right side of the map.

Storemagleby.

eller

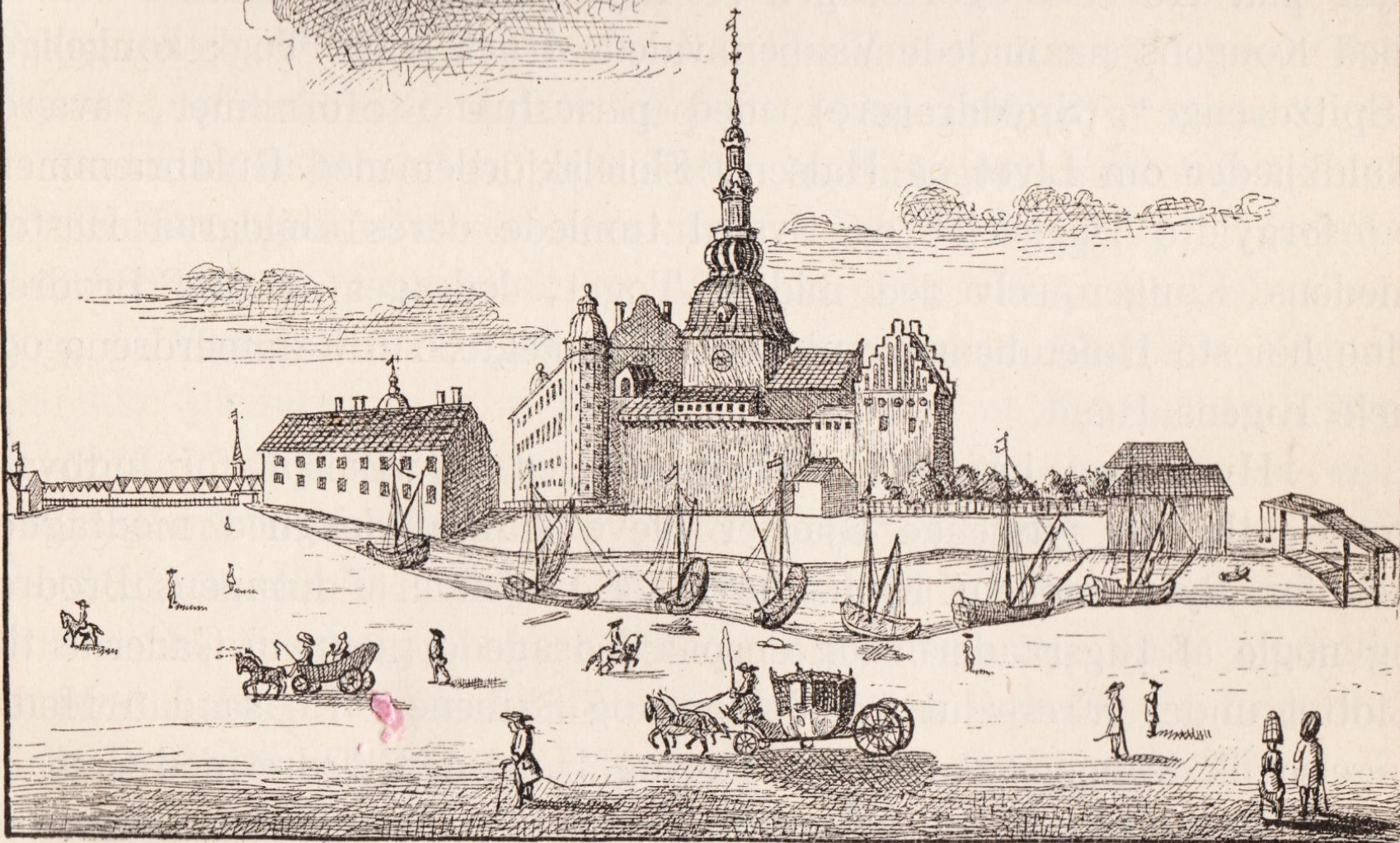
Skolen

Hollænder byen.

Ma rienlyst

95
Wy christiane ende elysabeths vander selue genaden / Deren ront dat wy mit onse denemurdees
ryken ract volvoert hebben behouen gemaect een entlike beslyttinge mit onse ondersaken ende
boeren die daer op onse lande van aelmark wonachtich syn / hie naemaelc tot den vordich als
te hoop gerekent hondert / vierentachtich boeren / In sulcke maet / gestalt als hie naer volcht
En verstaen dat sy zullen hebben brenghen / behouden al dat gause lant / Ende leuen / rechten
huer naer hollands recht als sy nu hebben / ende myet naer die deursche wthlen / Ende mogen
graney / Ende Ende beste wyse / maet naer haer eygen hollandsche wyse dat vnderen zodan die
vone zoo veel mayen lante mach reyyen als die ander / Dintgenomen die hier hony op
draken die hie naer gestreuen staen / zullen mogen bry syn bou eenige molstane van baren
/ arben / alle andere beswaeringe / dyntgenomen bou gelt / betalinge / mogen vercoopen
Wat steen daer opten boue lande is want hem geest / Desghelyken mogen sy euk bry boegelen
dangen / Die bystherre brenghen onder den seluen lande / alle andere neringe / In Wat
manieren sy hun behulpen conuen / dyntgenomen zbanen hazen / meer ander bystherre als
seel / stoor / meerstyn / alle ander byst die ons mit rechte toe valt naer hollandsche wyse
Abelike sy ons bysonder zullen verparshen / zullen bouet gemeten / behouden boue lant
die een eeninge naer den andere ten rebbeyen tyde / Dintgenomen onse / der reeonen bystherre
op drake mit huer bryghet / toebehooren / Dorch zullen onse gemeten / behouden den tollenaer
gaerde daer een op wonen sal / die daer op bueren sal onse tol / alle gerachticheyt die ons daer
mit rechte mach toe vallen / machken ons daer van goede rechte straf / ofte den seluen onse toe
gerachticheyt boue van ons verparshen / Ganclyc boue een tme van hem / Sullen euk op
draken wonen / Dye ander boeren die daer zullen honden bry openbaer herberge / hem sal
dyntgelegte worden also veel wyden als sy behoef hebben tot haren roeyen / ander beest /
hebben wy euk yegint / toegelaten dat sy mogen gemeten / behouden den solthollen mit
alle syn bryghet / Wat rakstien sy daer op bueren / zullen sy onse borgien hie te roppenham
vercoopen / Desghelyc zullen die selue boeren mach hebben die een eeninge naer anderen te
vercoopen / In pant setten huer honden daer sy nu / In wonen mit huer toebehooren deeden
anderen alsoot hem geest / Ende want by alsoo datter eenige eenige geheet / al dynt storne
sye zullen ons / der reeonen die boue hony mit huer lant / toe behooren / wederom toe conuen
Ende sal alsoo die stont vanden lante boue volcomen mach hebben alsulken dyntgestoruen
honen lant wederom te verparshen den genen die daer meest om geynt wilt / boue zullen die boue
boeren die nu opten lante wonen of huer naemaelc conuen worden / den genen onse lant we stat
thene In geide van al eyansche lant als te welen / die een hoep vande lant pery te
betalen mit ganssinse misseme / Die ander heeft tot kerssinse daer veert nauolien / Ende
want dat alsoo geschiede dat wy van onse gemeene ondersaken van onse rycke eenige lant hulpe
begeeren waren / zoo zullen sy euk verparshet syn ons te genen / te hulpen van huren
mayen talen / goden alsoo dat behoort / Ende drien die boue boeren huer lant neder
betalinge rechte / Wel onder honden alsoo boue stat / zoo zullen sy boue lant instelich
vredelike sonder eenige stade ofte hinder besitten / Dorch en sal nyemant huer rycke / artucul
weft van wy selue of onse stont / strepen / In onse afwys / Abeltie boue pery / artucul
Wy verparshen ons onse lieue huystrouwe / onse eenen / nacomelingen conuen / conuynen
In dinnemaken bast / onbreken / In alle des boue pinnen / artucul te onder honden / ende
tot meeder zekherheit hebben wy mit onse lieue huystrouwe / onse rycke ract segedes onse
breue besigelt / Abeltie gestreuen / genen is op onse tot roppenham / In daren ons geuen
Dint onse hondert / een ende dorch vten

DET KONGELIG SLOT I KIØBEN.
HAFN PAA DEN NORDRE SIDE.
ANNO 1679.

Alc. Bonson peint
Exposition au grand Salon Paris
1855

KØBENHAVN Grønttorvet.

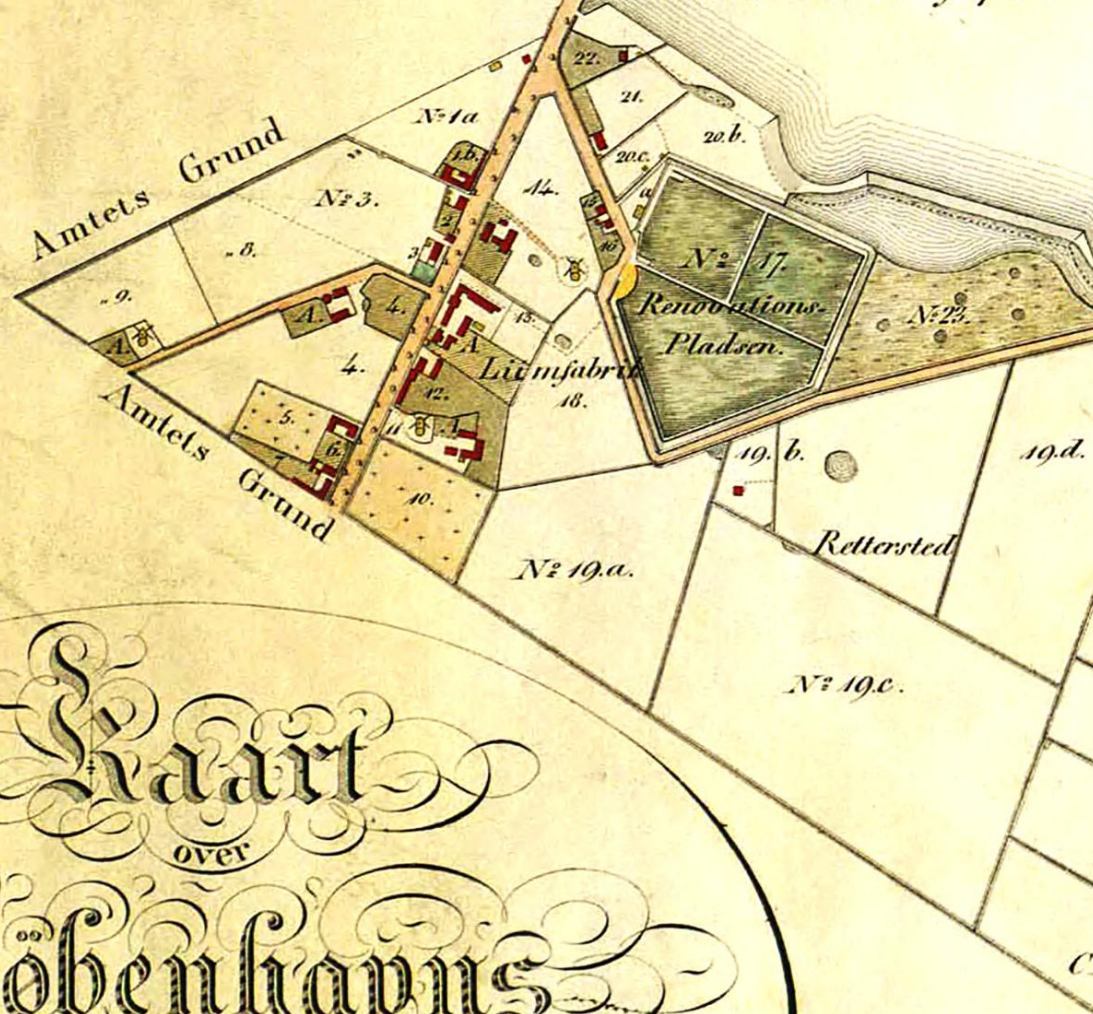

NOTA.

Bygninger, Gaard og
Hønge ved N° 4, 9,
11 og 13 henhøre til
Amtet og ere mrk: A.

Kaart
over
Kjøbenhavns
TERRITORIUM
(paa)
AMAGER.

1834.

JOHN RUSSELL, 1910
Landscape
Museum

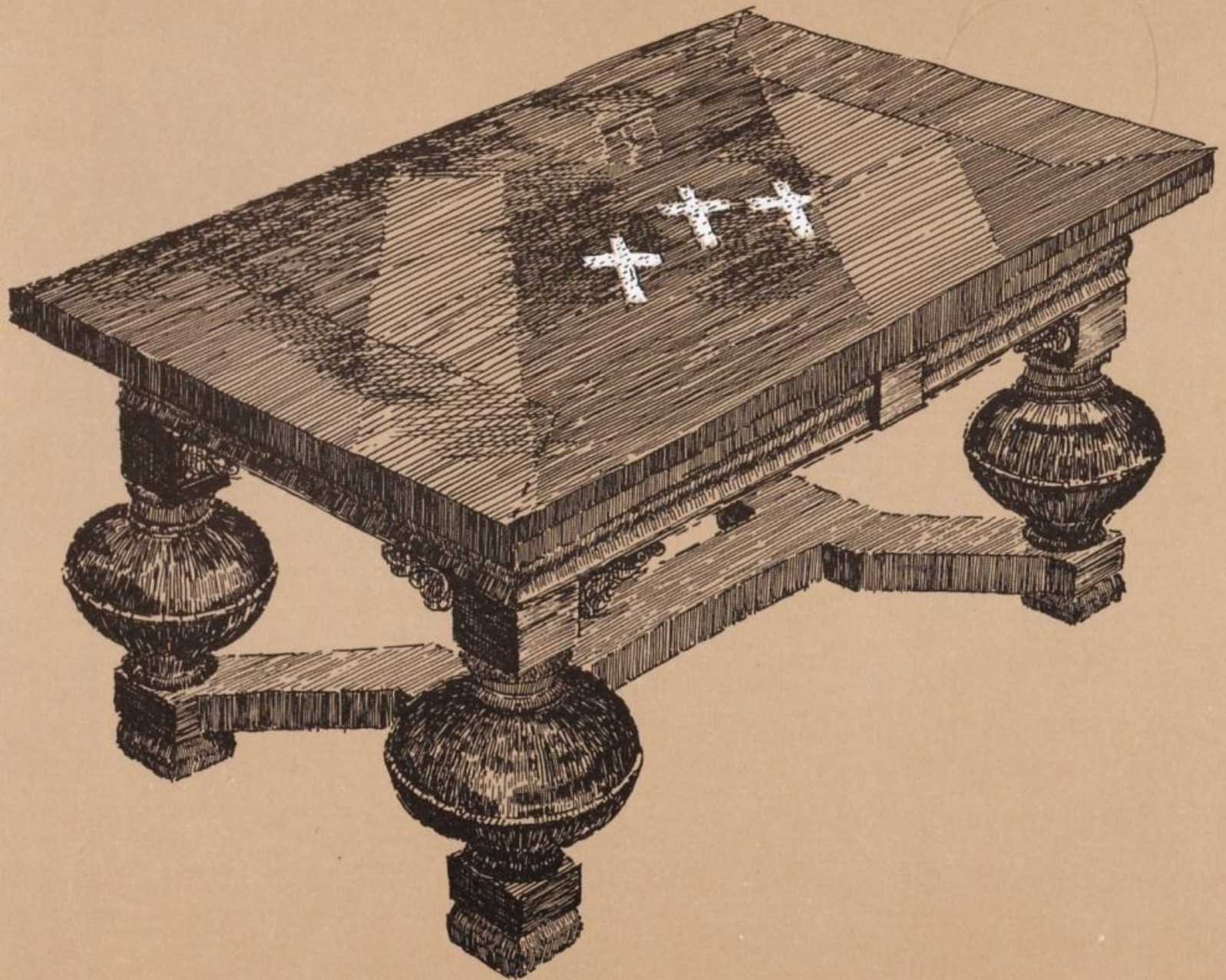
W. L. L. 1872

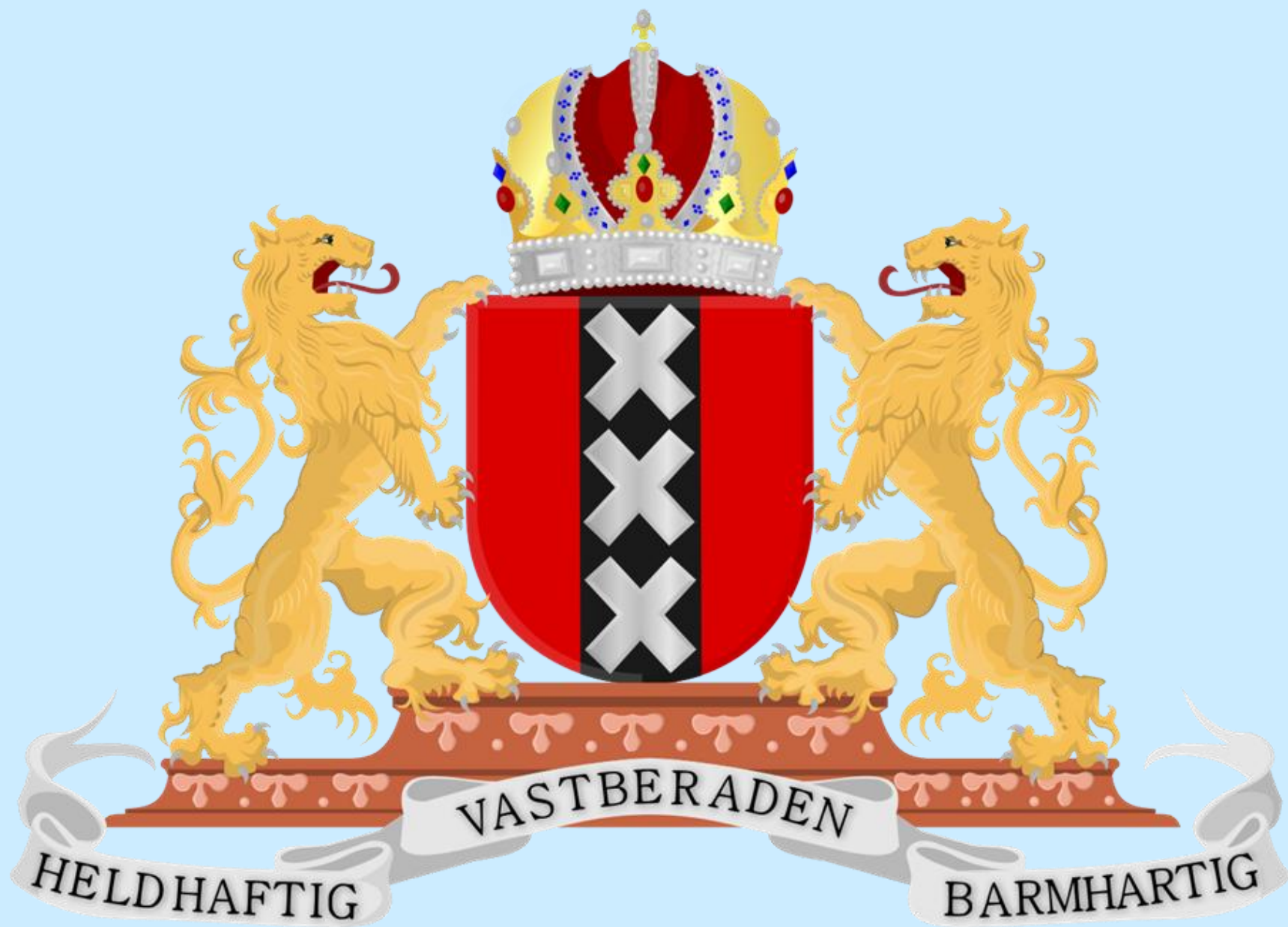
Sergio's and his family
in a Mayday, 1872

DRAGØR
KOMMUNE

Dragon Bjes Hectagter,
Bjen

i Almindelighed vedkommende.

N. B.

1726 den 12te Februar. Forsamling i alle de
Güllöndersbyer og dragør, og af først hies
i dragør skal betales 288/3 i skat til
Güllöndersbyer m. m. —

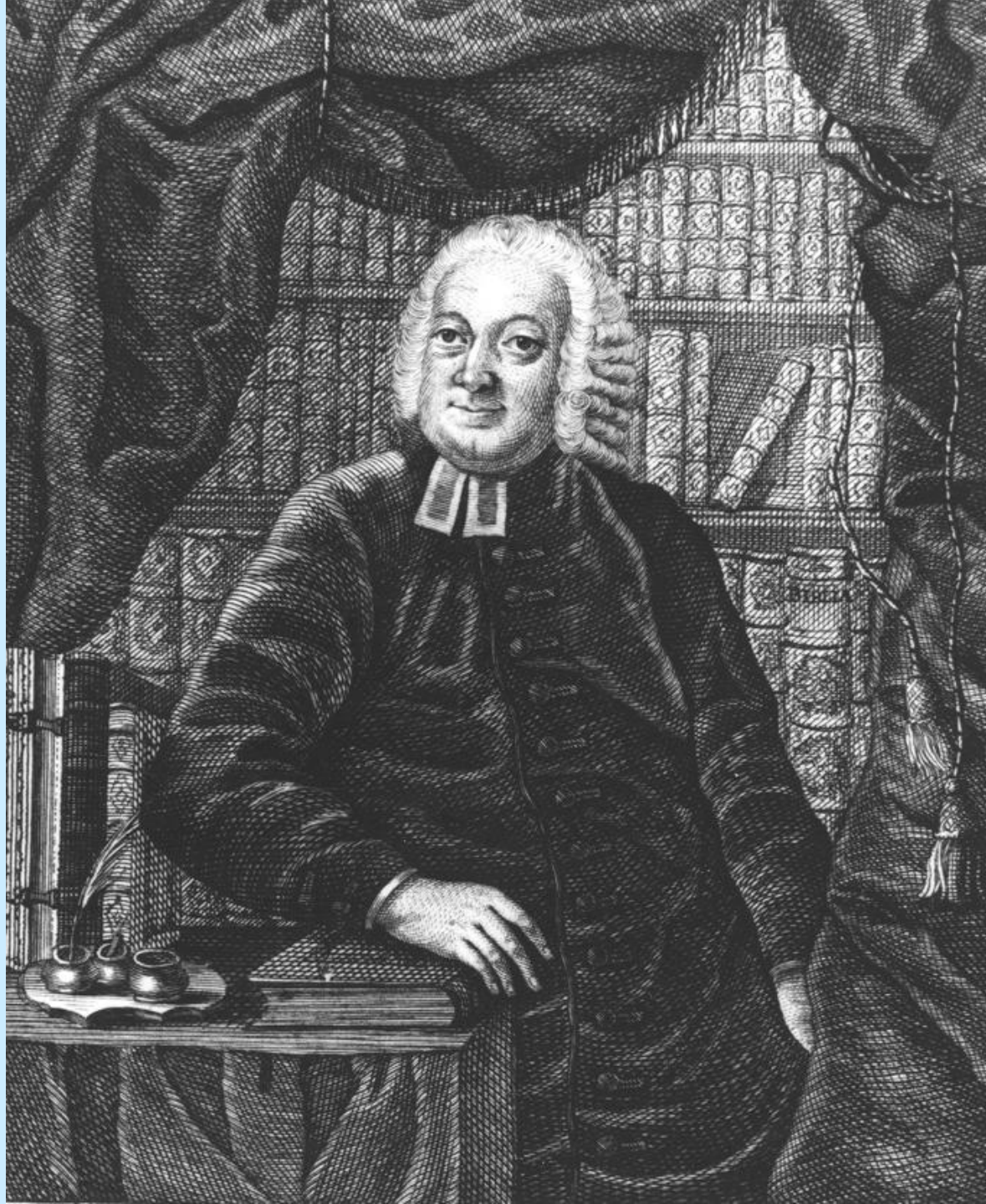
^{Loghuus}
Kaptajnens af Bygmændene i dragør skal
448/2 betale 1726, og ligesom den 21de Sept.
(B. pag. 129.)

Kirken i Hollænderbyen paa Amager.

Nedder-Düdesche
Mercken
und
Zuß
Bisalm-
Boeck /

Tho deenst der Hollân-
der Gemeene up Amack in
Druck gestellet / vormehret / und
in Ordeninge gebracht.

F. C. SCHMITTO

FØDT I BROAGER

HAN VAR DEN SIDSTE PRÆST

SOM TÅLTE GUDS ORD

PÅ DET HOLLANDSKE SPROG

1786 — 1833

ST. MAGLEBY KIRKEGÆR

REJSTE DETTE MINDE

1915

De kleine
Catechismus Lutheri
mit eenfoldigen Fragen
M. GEORGII HARDERI 47
Vör de kleine Jögendt der Hollen-
der-Gemeine up Amack.

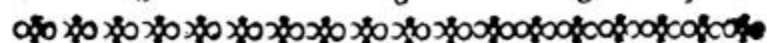
D. M.
16

Luther.
85

Vörlegt dörch M. T. HARDER.

Cum gratia & Privileg. Sacra Reg. Majest.

Kopenhagen, Dryckt by Johan Jürgen Høpfuer,
Im Jahr 1755.

J. M e r m a n ' s,

Herrn von Dalem und Buren,

R e i s e

d u r c h

den Norden und Nordosten

v o n

E u r o p a

in den Jahren 1797 bis 1800.

Aus

dem Holländischen übersezt und mit Anmerkungen begleitet

1983/13

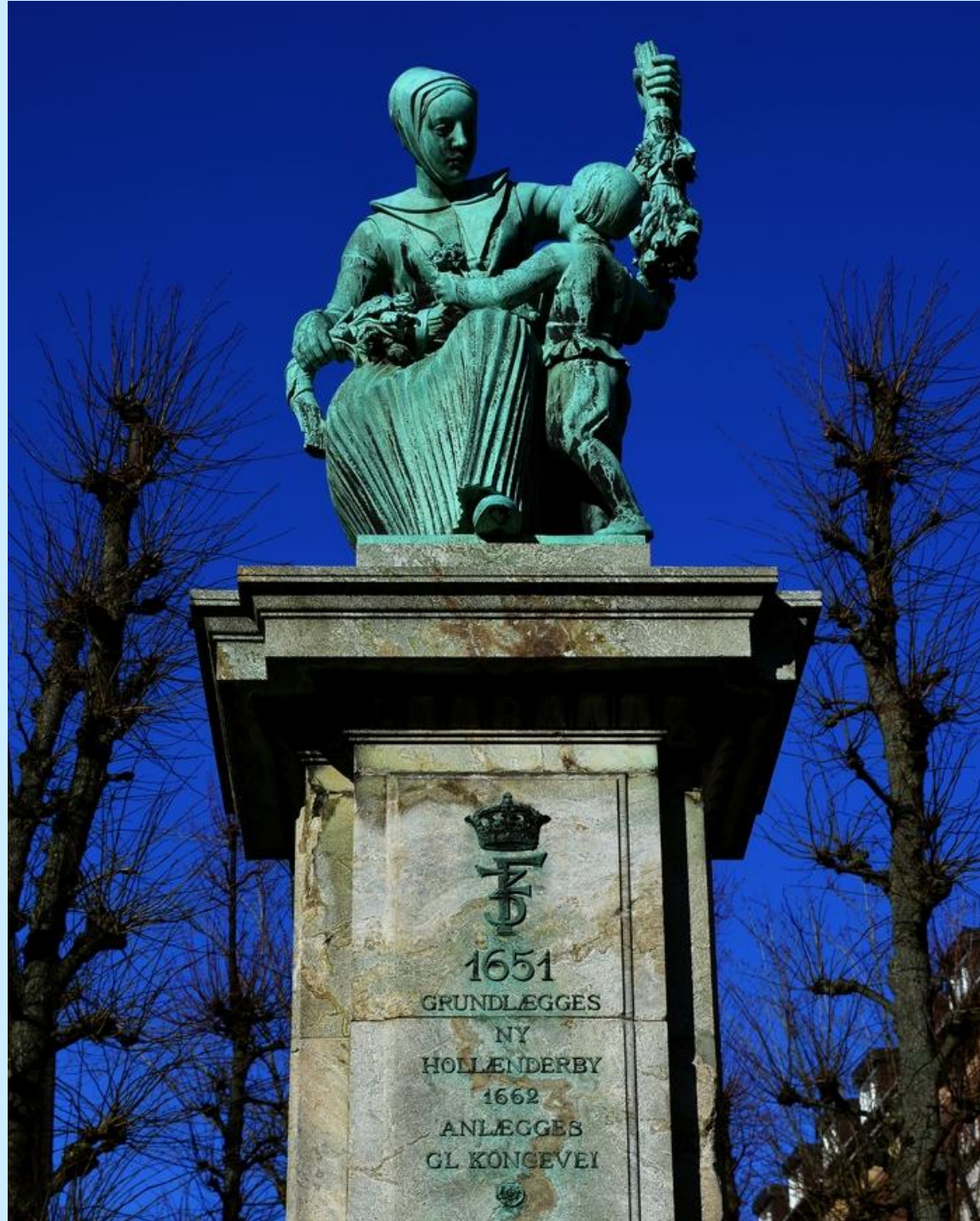
An Heer, de
min Heer, de Voogt
Heer Kirchhoff
G. C. Becker
Tot
Hollenderdorp.

1651

GRUNDLÆGGES

NY

HOLLÆNDERBY

1662

ANLÆGGES

GL. KONGEVEI

August Birch

Kjøbenhavn

Paa Amager.

Fastelavnslejer i Hollænderbyen paa Amager. Efter en Skitse af J. Exner.

No 14. 23/2 1925

